

Становище

От проф. д-р Венетка Иванова Кацарска, гост-преп. в Тракийски
Университет, Педагогически факултет, гр. Стара Загора

ОТНОСНО: представените материали на **Анастасиос Влахос** за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Специална педагогика

Тема на дисертацията: „Иновативен модел за преподаване на наука при ученици с дислексия”

Научен ръководител: Доц. дпн Милен Замфиров

Представени за рецензиране са дисертационен труд на тема: „Иновативен модел за преподаване на наука при ученици с дислексия”, автореферат и списък на публикациите.

Актуалност на изследването

Дисертационният труд, разработен от Анастасиос Влахос под ръководството на проф. дпн М. Замфиров включва 225 страници, от тях 160 – текст. Темата на дисертационния труд е сред най-актуалните в специалната педагогика. Въпросът за преподаването на ученици с

дислексия все още не е намерил своето удовлетворително решение, а засегнатите от това нарушение ученици не са малко. По отношение на преподаването с конвенционални подходи и методи все има какво да се желае. Използването на иновативни методи и модели е предизвикателство пред учените. Анастасиос Влахов добре обосновава избраната тема, което показва умения да се ориентира добре сред множеството проблеми в областта на специалната педагогика и да ранжира по важност най-значимите – тези, чието изучаване би донесло ползи за учениците, родителите и обществото като цяло.

Теоретична част на изследването

В теоретичната част на изследването са представени и умело интерпретирани дефиниции за дислексията като специфично нарушение на ученето в т.ч. и това на Международната асоциация на дислексията.

Авторът на дисертационния труд манифестира осведоменост по отношение на характера на нарушението, неговият невробиологичен произход, основна симптоматика и затруднения на учениците. Същото може да се отбележи и по отношение на етапите на преподаване и използването на всеки един от тях на съответните подходи (практически, визуален, символичен и абстрактен). Успешно са анализирани и начините за оценка на постиженията на учениците с дислексия.

Като цяло в разглежданата част Анастасиос Влахов демонстрира не само осведоменост, но и много добри умения за задълбочен анализ на използваните 140 литературни източници на гръцки и други чужди езици с цел теоретично обосноваване на изследователската тема. Намирам тази част за добра база за предприетото от докторанта, под ръководството на научния си ръководител – доц.дпн М. Замфиров, изследване.

Концепция на изследването

Както цяло коректно и компетентно е очертана концептуалната рамка – изследователска теза, предмет, обект, хипотеза, цел, задачи, методологията и методите на изследване. Последните включват експериментални методи и анкетно проучване.

Целта на изследването: „Създаване на иновативен модел за преподаване на наука при ученици с дислексия” определено заслужава положителна оценка. Седемте основни задачи, които си поставя докторантът Анастасиос Влахов декомпонират целта и осигуряват нейното изпълнение. Хипотезата е в релация с основната цел, както и с останалите компоненти на концептуалната рамка.

Положително може да се оцени включването в изследването на 60 ученика, разпределени равномерно в отделните гимназиални класове. Изследването отговаря на изискването за етичност – получено е съгласие и от учениците и от техните родители.

Обобщено казано, докторантът е създал добра методологическа база за своето експериментално изследване. Детайлно са предвидени и описани етапите на работа, количеството концептуални карти по трите предмета – химия, биология и математика, процедурите и времетраенето на изследването, начините за оценка на постигнатите резултати и сравняването на последните с тези, получени при използването на конвенционални методи.

Бих искала специално да отбележа с положителен знак обучението с концептуални карти на трудни, не само по мнение на докторанта теми („Органите на човешката дихателна система” и др.). Изборът на трудни теми от учебното съдържание е още едно доказателство за готовността на докторанта да приема предизвикателства и да предлага иновативни решения.

Интерпретация на резултатите

Резултатите от изследването са представени и интерпретирани в третата глава. Представени са и в графичен вид и могат визуално да се съпоставят с резултатите на учениците, обучавани с конвенционални методи. За мен резултатите са убедителни главно по три причини.

Първата е значителната стойност на показаните резултати при експерименталната група.

Втората е, че броят на обучаваните ученици с използване на концептуални карти е сравнително голям.

Третата е реалното сравняване на резултатите, получени от експерименталната и от контролната група, които са в полза на първата група.

Анализът на отговорите на всеки въпрос е направен чрез текст и фигури. Важният извод за полезността на концептуалните карти (основен за потвърждаването на хипотезата) е базиран на конкретните резултати. Докторантът е засегнал и емоционален аспект – участниците в изследването отбелязват: „ Преподаването с концептуални карти е по-приятно от всеки друг конвенционален метод”.

Ползата от използването на концептуални карти се потвърждава и от голяма група (97 преподаватели). В дисертационния труд е отразено тяхното мнение относно използването на концептуални карти като цяло и тези, използвани от докторанта.

Приемам за особено важно да отбележа, че част от въпросите са свързани с дислексията като нарушение и получените отговори за приложимостта на картите е в релация със състоянието на учениците.

Автореферат и публикации

Авторефератът представя лаконично в необходимия обем и вид дисертационния труд и е подготвен в съответствие с неговото съдържание. Съответства на общите изисквания.

В списъка на публикациите са включени шест доклада от конференции и една статия, отпечатана в списание. Всички са отпечатани в периода 2016-2017г., т.е. по време на обучението в докторантура в СУ „Св.Кл. Охридски“. Намирам, че в тях са отразени основните положения на дисертационния труд. В тях се прави преглед на основните методи за преподаване на физика на учениците с дислексия, представени са учебни помагала, таблици за оценяване и др. В статията, публикувана в списание е отразено използването на концептуални карти за преподаване на ученици с дислексия – алтернативен начин за преподаване и улесняване на обучението.

Приноси

Докторантът е формулирал общо 5 приноса – три теоретични и 2 практически, с които съм напълно съгласна. Тяхното формулиране би могло да бъде представено в по-обобщен вид. Въпреки тази бележка, приемам с убеденост, че Анастасиос Влахов, с предприетото изследване, реализирано под ръководството на неговия научен ръководител – проф. дпн М. Замфиров, прави значими приноси. Ценно за мен е, че последните са свързани с три, често сериозно затрудняващи учениците дисциплини – физика, химия и биология. Съществен принос за мен е подобряването на разбирането и представянето на учениците, доказано в хода на дисертационното изследване и описано по убедителен начин в него.

Критични бележки и препоръки

Критичната ми бележка, както вече отбелязах е, че приносите на това иновативно по своята същност дисертационното изследване, ценно и за теорията и практиката, може да се формулират по-обобщено.

Другата ми бележка е в Съдържанието по-прецизно да се отбелязват названията на някои структурни части и страниците, от които започват. В това отношение има някои пропуски. Например, в Съдържанието втората глава в Автореферата е озаглавена „Постановка на изследването, а в текста на стр. 7-ма тази част е озаглавена „Предмет на изследването”.

Препоръчвам в бъдеще да се подготвят и отпечатат повече самостоятелни публикации.

Заклучение:

Безспорно, дисертационният труд на докторанта Анастасиос Влахос на тема: : „Иновативен модел за преподаване на наука при ученици с дислексия”, планиран и изпълнен под ръководството на доц. дпн М. Замфиров заслужава висока оценка най-вече поради това, че е с ценна приложна насоченост.

На основание:

- успешно приключилото обучение в докторантура на Анастасиос Влахос в СУ „Кл. Охридски”,
- стойностната разработка на дисертационен трудна актуална за съвременното ни тема и направените в него съществени приноси,
- коректното отразяване в Автореферата на основните положения и

- отразяването на основните положения в научни форуми и списание и като се имат предвид безспорните постижения, както и спазването на законовите изисквания у нас, давам своя положителан вот на Анастасиос Влахов да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Специална педагогика.

София, 28. 02. 2019г.

Подпис:

(Проф. д-р Венетка Ив.Кацарска)